QUÆSTIO MEDICA.

QVODLIBETARIIS DISPVTATIONIBVS manè diſcutienda in Scholis Medicorum die Jovis decimo-octavo Januarii.

M. JOANNE DAVAL,
Doctore Medico, Præſide.

An Facultas coctrix in vigilia vegetior.

I.


IHIL æternum in concretis rebus; quæque ſubit mutationis vices. Quæ in unum cogit natura, eadem diſſolvit: in hoc mixtorum interitus, in illo ortus poſitus eſt. Mixtum quodlibet, ſolidum vel liquidum. Solidum quiete, liquidum motu ſervatur: utrumque natura miro artificio in animantibus, & in humano corpore maritavit; liquida concluſa ſolidis perenni volvuntur motu, iiſque exactâ proportione reſpondent: ab his humani corporis ſtructura, ab illis ejuſdem functiones. Liquida ſolidis quaſi carcere coercita, quantum poſſunt, aufugiunt atque avolant, horumque particulas ſede dimovent, & ſecum abripiunt, quæ niſi ſimilibus

instaurarentur, tota compages citò corrueret: ejusce instaurationis causam, alimentum credas; in cujus sinu semina quædam unicuique corporis parti affinia continentur: occulta jacent, nulliusque sunt usus, nisi evoluantur, & à supervacaneis partibus liberentur. Id operis in buccâ moliuntur dentes, lingua, saliva, in ventriculo calor, spiritus, succi digestivi acidiori humoris melancolici portioni non dissimiles, & ipsiusmet ventriculi actio: in aliis partibus eadem ferè ac in ventriculo reperiuntur; si quid discriminis, illud præsertim à peculiari earum conformatione, quâ non tantum fit utilium particularum evolutio, sed & inutilium excretio: id coctionis nomine insignitur, cujus, quæ allata sunt, proximæ, non principes, causæ censeantur; extat nobilior, à quâ vel aguntur vel reguntur: non est ipsa separabilis ab animâ, nec immeritò Facultas coctrix nuncupatur. Dum illæ utilis adeò functionis causæ, calor scilicet, spiritus, succi digestivi, partiumque organicarum coctionibus inservientium actiones vegetiores sunt; hæc quoque vegetior reputetur.

II.

NIHIL coagmentatum in animâ, nihil extensum: nulla inter ipsam & corpus videtur proportio; utriusque naturam expendens ea nusquam in se invicem agere diceres: illorum consociationis lex te ab ejuscemodi sententiâ revocet. Ipsa te doceat experien-

tia plurimas in corpore perfici functiones non aliunde, quam ab animâ repetendas; hac ſiquidem volente, prehendunt manus, incedunt pedes, pulmo linguaque loquuntur, &c. Hæc ne animi nutu & arbitrio? niſi in ipsâ, ea efficiendi ineſſet virtus; maxima alioquin corpori conceſſa cognitio, nec minor ſanè erga animam ipſi veneratio, qnibus illius juſſa & ritè caperet & libenter exequeretur! ne dixeris cum ſeculi philoſopho ſupremum rerum omnium artificem decreviſſe, variâ ſe ratione, pro variis animæ cogitationibus ac voluntate humanum corpus eſſe moturum; finita enim mens infinitæ arcana perſcrutari nequit. Quod ſi ejuſcemodi actiones, quas attendit, quaſque jubet anima; ab ipsâ proficiſcantur; cur non pariter illæ, quas nec attendit, nec jubet? an attentio & voluntas animæ naturam immutant? an quamdam illi cum corpore proportionem largiuntur? an ſuperficies, quibus corpus poſſit tangere & impellere? Adeò verum eſt actiones, quas non attendit ab ipsâ etiam procedere, ut, prout variè afficitur, variè paragantur: in gaudio videlicet, cor dilatatur, in omne corpus confeſtim diffunditur ſanguis, rubet fabies, micant oculi, ciborum viget appetitus, &c. Contrà in mœrore, ſtringuntur cordis oſtia, ſanguis lento incedit gradu, palleſcit vultus, flacceſcunt oculi, vix appetuntur vix ſubiguntur cibi, ſupprimuntur excretiones, omnes tandem corporiis functiones aut depravantur, aut hebeſcunt. Modum, quo eas perficit anima, ne inquiras: latet in profundo. In hoc Dei immenſum mi-

remur Numen, quo ſui imaginem Microcoſmi actionum cauſam eſſe voluit, ut ipſe eſt Megalocoſmi productionum & mutationum effector: quemadmodum enim immotus, ignotâ nobis ratione, dat cuncta moveri; ſic quoque motus expers anima ſuum commovet corpus. Hujus varium eſt motionum ſeu functionum genus, quod varias in animâ vires exigit; harum tamen diverſitas à diverſis, quibus inſidet organis potiſſimùm pendet: non ~~equidem~~ idem poteſt animus in ventriculo ac in cerebro, & vice versâ. Adverte, ejus poteſtatem in corpus certis limitibus definiri; ut enim tenuior puriorque ignis certos habet motus caloriſque gradus, quibus nonnulla duntaxat mixta agitare & ſolvere potis eſt; pari quaſi ratione ſunt in animo præſcripti virium gradus, quibus ſolidas liquidaſque corporis partes ciere regereque poſſit; ita ut eas facile, omnibus muniis perbelle functurus, commoveat, ſi craſſitudine convenientem modum non excedant; ſin minus, nullam ipſius facultatem eſſe ſuperſtitem, aut ſaltem pondere oppreſſam crederes: hinc mens in iuvenibus micat, in ſenibus torpet: hinc in variis affectibus, ut in apoplexiâ, dyſpepſiâ, &c quæ ſunt craſſiorum ſuccorum fœtus, univerſæ illius vires inertes ſopitæque latent. Si ergo functiones, motus-vè liquidarum ac ſolidarum corporis partium ab animâ: maximo ſit argumento eò vegetiorem eſſe coctricem illius facultatem quo vividiores ſpiritus, calor, ſucci digeſtivi, partiumque organicarum coctionibus inſervientium actiones.

III.

NULLÆ in nobis functiones, ſanguinem ſi tollas; eas producturus ipſe è corde in omne corpus exploditur. Craſſior, mole & inertiâ gravis, per aortam deſcendentem propè cor reflexam deorſum fertur. Tenuior, vividiorque rectæ lineæ amantiſſimus ſursùm, per arteriam rectà aſcendentem. Hic cerebri ſuperficiem alluens in glandulis, quæ ſubſtantiam illius cineream formant, ſucco ſalis Ammoniaci ſimillimo rurſus comminuitur; ut ejus particulæ quaſi ætheream naturam nactæ vicinos cerebri tubulos ſubire queant. Hæ ſi copiâ penitiores cerebri ineant, redeantque vias, diverſis earum impreſſionibus, varias in anima cogitationes excitaturæ, modificantur; quod ſi ulterius, in nervos ſcilicet per totum corpus expanſos, diffundantur; eos, vel per ſe, ac ſuâ ſponte commovent, vel habiles reddunt, ut externo impulſu moueantur, & acceptam impreſſionem ad cerebrum, ibi ab animâ percipiendam transferant. Hæc omnia dum peraguntur, liberum putes functionum animalium exercitium; ſecus ſentias, ſi tenuiorum harumce particularum penuriâ concidat cerebrum, laxaenturque nervi: In hoc enim ſomnus, in illo vigilia poſita eſt, in quâ calorem, ſpiritus ſuccos digeſtivos, & partium organicarum coctionibus inſervientium actiones longè vegetiores agnoſcas.

IV.

CALOREM à peculiari, non ab omni, motu repetas. Non sola quies frigoris causa: multa moventur, quæ frigida sunt. Caloris subjectum, spiritus: hi inter se naturâ suâ pares, tamen varii: discriminis ratio à particularum heterogenearum permixtione: illi equidem in corpore nusquam sinceri; etiam in ipso cerebro, ubi puriores, habent semper aliquid admixtum: multa ejus delicatulæ substantiæ rumpunt aditus. Succi digestivi solidioris, crassiorisque naturæ sunt; ex se inertes & ad motum minus idonei, penetrantes tamen admodum, & maximi usus, si ab externâ causâ concitentur: Partium organicarum actiones non absque fibrarum, quibus contexuntur, auxilio absolvi putes. Fibrarum vis à spiritibus, forsitan ab arterioso sanguine: si enim arteria prematur constringaturvè, perit motus partis, in quam dispregitur, pariter si nervus. Utrùm hæc omnia aut in vigiliâ, aut in somno vigeant, facile innotescet ei, qui superius recensitam utriusque causam meminerit. Hic sanè imbecilli caloris, illa fortioris, hic segniorum humorum, illa vividiorum soboles. In somno enim, quæ minor fit triplicis substantiæ dissipatio, excrementorum suppressio, sensuum quies, omnium ferè motionum cessatio, illi tandem succedens cibi fastidium, obtusum profectò calorem, maximamque liquidarum, ut solidarum, corporis partium inertiam ar-

guunt. In vigiliâ verò, cur mentis vigor? cur omnis motus facilitas? cur libera excrementorum egestio? cur denique vigilia vorax esset? nisi in eâ calor, spiritus, liquores digestivi, partiumque organicarum coctionibus inservientium actiones, essent multò vegetiores.

V.

SOMNUS coctionum hostis censeatur. Qui secùs sentit, erroris sui vel pertinaciæ pænam luat, haud enim se, nondum subactis alimentis, tradat somno; quin ab ipso excitatus statim se se malè habeat; infensam in ventriculo gravitatem ferat; sordidos ructus turpiter emittat; diris vexetur flatibus, qui in intestinis præsertim & in ventriculo suas agant tragœdias; crassis halitibus tumeant corporis partes; ingrato sapore castigetur gustus; cerebro humidis recrementis impleto, mens torpeat: Catharri, gravativus capitis dolor, etiamnum sopor ipse sint præjudicatæ opinionis argumenta. Sis alterius malis cautus: ne comedas: nisi vigilare possis; donec saltem majori ex parte coctus sit assumptus cibus. Da manus experientiæ rationi conjunctæ; ne institutis & prejudicio tenearis. Utilem adeo coquendi facultatem recrementorum, quæ per somnum gignuntur, pondere sopitam credas. Nec minùs langueant ea omnia, quibus ad peragendas coctiones, tanquam instrumentis utitur; sive quòd ab ipsâ imbecilliore con-

citari nequeant; sivè quod jam concitata iisdem recrementis pariter obtundantur : non secus ac spiritus nitri, qui uberioris aquæ admixtione hebescit, vimque illam deperdit , quâ mineralia metallaque plurima solvere poterat. Expende contrariorum leges, & certo tibi constabit omnia in nobis per vigiliam maximis pollere viribus.

Ergo facultas coctrix in vigilia vegetior.

Domini Doctores disputari.

M. Paulus Mattot.	*M. Petrus Lombard.*	*M. Carolus Marteau.*
M. Carolus le Long.	*M. Philippus Mathon.*	*M. Iacobus Renaut.*
M. Ludovicus Morin.	*M. Raymundus Finot.*	*M. Franciscus Pijart.*

Asserebat Parisiis ANTONIUS VARIN Parisinus, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1685.

Apud Viduam P. Boüillerot, sub ingressum vici sancti Andreæ ab Arcubus, in fine pontis sancti Michaëlis, ad boni Protectoris insigne, & primam cameram.